

BOLALARDA O'TKIR ICHAK KASALLIKLARI VA PROFILAKTIKASI

To'rayeva Ra'no Ravshonbek qizi
*Urganch Abu Ali Ibn Sino nomidagi
jamoat salomatligi texnikumi o'qituvchisi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada bolalar o'tkir ichak kasalligi tushunchasi, ularni oldini olish va profilaktikasiga atroflicha baho berilgan.*

Kalit so'zlar: *kasallik, ichak kasalliklar, profilaktikasi.*

ОСТРЫЕ КИШЕЧНЫЕ ЗАБОЛЕВАНИЯ И ПРОФИЛАКТИКА У ДЕТЕЙ

Аннотация: *В данной статье всесторонне оценивается понятие острых кишечных заболеваний у детей, их профилактика и профилактика.*

Ключевые слова: *болезнь, кишечные заболевания, профилактика.*

O'tkirichakuquumliskasalliklariayniqsa,
yozdamaktabgachavamaktabyoshidagibolalarningengkengtarqalgankasalliklaridan birihisoblanadi.

Ichakinfektsiyalariningqo'zg'atuvchisi: bakteriyalar (salmonellyoz, dizenteriya, vabo), ularningtoksinlari (botulizm) vaviruslarbo'lishimumkin.

O'tkirichakinfektsiyalariningsababimikroorganizmlarningbirnechtaguruhleri: bakteriyalar, viruslarvaprotozoalarningorganizmgaturliyo'llarbilankiribqolishioqibatibo'lishimumkin. Yuqimlikasallikmanbaiesaodamyokihayvondir.

Asosiyuqishyo'llari:

-maishiy-aloqa (ifloslanganuy-ro'zg'orbuyumlari, o'yinchoqlar, so'rg'ich, iflosqo'llarorqali)

-oziq-ovqat (ovqatlanganda, etarlidarajadaqaytaishlanmagan, sifatsizoziq-ovqat)

-suv (qaynatilmagan suv ichish, ochiq suvda suzish)

Sog'lom odamning tanasiga ichak infektsiyalari suv yoki iflos qo'llar bilan birga og'iz orqali kiradi. Misol uchun, agar siz yangi (qaynatilmagan) sut ichsangiz dizenteriya boshlanishi mumkin. Salmonellyozning qo'zg'atuvchisi odamga har qanday ifloslangan mahsulotlar orqali kiradi: tovuq go'shti va tuxumlari, qaynatilgan kolbasa, sifatsiz yuvilgan yoki iflos suv bilan yuvilgan sabzavot va ko'katlar.

Mikroblar tanaga kirgandan so'ng kasallik 6-48 soatdan keyin boshlanadi. Infektsiyaning organizmga kirish eshigi va asosiy ko'payish joyi – oshqozon-ichak trakti.

Kasallikning asosiy belgilari quyidagilardan iborat:

- isitma, zaiflik, ishtahani yo'qotish
- diareya, qusish, shishiradi
- qorin og'rig'i

Kasallikning o'ta og'irligini ko'rsatadigan xavfli alomati – bu bolada 6 soatdan ortiq siydik yo'qligidir.

Shunday qilib, bolalarda o'tkir ichak infeksiyasining oldini olish uchun siz:

-shaxsiy gigiena qoidalariga qat'iy rioya qiling, qo'lingizni tez-tez sovun bilan yaxshilab yuving, ayniqsa ovqatdan oldin va hojatxonaga borganingizdan keyin;

-qaynatilgan suvdan foydalaning;

-sabzavot, mevalar, rezavorlarni ishlatishdan oldin qaynatilgan suvda yaxshilab yuving;

-faqat toza qadoqdan foydalaning (polietilen, oziq-ovqat idishlari va boshqalar);

-tasodifiy shaxslardan yoki ruxsat etilmagan savdo joylaridan oziq-ovqat sotib olmang;

-issiq ovqat tayyorlashda gigiyena qoidalariga rioya qilish, oziq-ovqat mahsulotlari, ayniqsa tez buziladigan mahsulotlarning yaroqlilik muddati va saqlash shartlari, xom ashyo va pishirilgan ovqat mahsulotlarini alohida saqlang;

-ovqatlarni, ayniqsa go'sht, parranda go'shti, tuxum va dengiz mahsulotlarini yaxshilab qovuring yoki qaynatib oling;

-tez buziladigan ovqatlar va tayyor ovqatlarni muzlatgichda saqlang;

-yangi pishirilgan ovqatni oldingi kun qoldiqlari bilan aralashtirmang, agar pishirilgan ovqat yana bir kun qolsa, uni iste'mol qilishdan oldin issiqlik bilan ishlov bering (qaynatish yoki qovurish) kerak;

-axlat va oziq-ovqat chiqindilarini to'plamang, chivin va suvaraklarning paydo bo'lishiga yo'l qo'ymang;

-uyda doimo tozalikni saqlang va shaxsiy gigiena qoidalariga rioya qiling, yosh bolalarga qaynatilmagan sut, xom tuxum bermang, pishirish uchun faqat yangi mahsulotlardan foydalaning.

Shunday qilib, o'zingizni o'tkir ichak infeksiyalaridan himoya qilish uchun quyidagi oddiy qoidalarga amal qilish kifoya: qaynatilgan suv va sut ichish, sabzavot va mevalarni issiq suv bilan yuvish, oziq-ovqat mahsulotlarini pashshalardan himoya qilish, oziq-ovqat mahsulotlarini saqlash qoidalari va

shartlariga rioya qilish, ovqatdan oldin qo'lingizni yuving va tirnoqlaringizni tishlamang.

Agar barcha ehtiyot choralariga qaramay, o'tkir ichak infeksiyasining birinchi belgilari paydo bo'lsa (ko'ngil aynishi, takroriy qusish, diareya, qorin og'rig'i, oshqozon og'rig'i), darhol tibbiy yordamga murojaat qiling.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1.J.Eshqobulov, A.Mahmudov. Bolalar kasalliklari fani. T., Abu Ali ibn Sino nomidagi tibbiyot nashriyoti. 1993

2.K.A.Svyatkina, E.V.Belogorskaya, Bolalar kasalliklari T., Abu Ali ibn Sino nomidagi tibbiyot nashriyoti. 1990

3.N.P.Shabalova. Bolalar kasalligi. T., Abu Ali ibn Sino nomidagi tibbiyot nashriyoti. 1998

4. Askarovich, M. S., Uljaevna, U. O., & Inomjohnovna, O. N. (2020). Applying case study-method in teaching chemistry. Проблемы современной науки и образования, (3 (148)), 62-64.

5. Уринова, О. У., Абдуллаева, У. Г., & Матмуродов, У. У. У. (2020). СОВРЕМЕННЫЕ АКТИВНЫЕ И ИНТЕРАКТИВНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ОБУЧЕНИЯ ХИМИИ. Вестник науки и образования, (21-2 (99)), 62-64.

6. Нишонов, М. Ф., & Уринова, О. У. (2019). Оптимизация процесса повторения в системе непрерывного образования. Проблемы современной науки и образования, (12-1 (145)), 81-83.

7. Уринова, О. У. (2019). Дидактическое усовершенствование курса «Технологии обучения химии и проектирование». Проблемы современной науки и образования, (11-2 (144)), 78-80.

8. Нишонов, М. Ф., & Уринова, О. У. (2019). Оптимизация процесса повторения в системе непрерывного образования. Проблемы современной науки и образования, (12-1 (145)), 81-83.

9. Уринова, О. У. (2019). Дидактическое усовершенствование курса «Технологии обучения химии и проектирование». Проблемы современной науки и образования, (11-2 (144)), 78-80.

10. Уринова, О. (2022). Бўлажак мутахассисларни касбий фаолиятга тайёрлаш мазмуни. ИННОВАЦИИ В ПЕДАГОГИКЕ И ПСИХОЛОГИИ, 5(1).

11. Уринова, О. У., & Хайиткулов, Д. Х. ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ОБУЧЕНИЯ ХИМИИ. УЧЕНЫЙ XXI ВЕКА, 33.

12. Уринова, О. У., & Саттаров, Б. С. (2015). Использование интерактивных мультимедийных технологий в обучении студентов-химиков

в университетах Узбекистана. Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук, (4-2), 168-171.

13. Fozilovich, N. M., Uljaevna, U. O., & Bakhtiyorovna, I. N. (2020). Modern technologies of project work in teaching chemistry. Проблемы современной науки и образования, (3 (148)), 52-54.